

Deseta lekcija • Lesson Ten

A1

©77,78

KOD ČARLIJA

✎ Redo the exercise with male subjects for both speakers.

☆ Example:

1. Шта си *радио* у *петак*?
2. Пре *подне* сам *био* на факултету.
3. А после тога?
4. По*подне* сам *ишао* у град и *нашао* се са друштвом.
5. А да ли си са њима *ишао* увече?
6. Јесам. Вечерали смо у ресторану.
7. Како се звао ресторан, где се налази и шта сте наручили?
8. Зове се “Код Чарлија,” налази се у центру града, а јели смо *ћевачиће* и пили *пиво*.
9. Да ли ти је то *први* пут у том ресторану?
10. Не, *био* сам тамо већ једанпут раније.
11. Да ли је *било* проблема са *храном* у ресторану?
12. Не, *није* уопште *било* проблема. Све је *било* изврсно. Онда сам *дошао* кући аутобусом.

✎ Redo the exercise with a feminine plural or masculine plural subject for #2.

☆ Example:

1. Шта *сте* *радиле* у *петак*?
2. Пре *подне* *смо* *биле* на факултету.
3. А после тога?
4. По*подне* *смо* *ишле* у град и *нашле* се са друштвом.
5. А да ли *сте* са њима *ишле* увече?
6. Јесмо. Вечерали* смо у ресторану.
7. Како се звао ресторан, где се налази и шта сте наручили?
8. Зове се “Код Чарлија,” налази се у центру града, а јели смо *ћевачиће* и пили *пиво*.
9. Да ли ти је то *први* пут у том ресторану?
10. Не, *биле* *смо* тамо већ једанпут раније.
11. Да ли је *било* проблема са *храном* у ресторану?
12. Не, *није* уопште *било* проблема. Све је *било* изврсно. Онда *смо* *дошле* кући аутобусом.

*Note that only the verbs referring to the original speakers are marked for feminine. Once these speakers join the larger group, which presumably contains males as well, the verb forms referring to that mixed group must be masculine.

PISATI I NAPISATI

✎ **Replace** *dòmaći zadàtak* with *priča*; *treće pòglavlje* with *pismena vežba*; *ispit iz srpskog* with *kontrolni iz gramàtike*.

☆ **Examples:**

1. Da li pišeš *priču*?
2. Ne, već sam *je* napisao.
3. Verovatno čitaš *pismenu vežbu* u udžbeniku.
4. Ne, već sam *je* pročitao.
5. Da li onđà pòlažeš *kontrolni iz gramàtike* u ponèdeljak?
6. Da! Jer prošlog *puta* njsam polòžio, već sam izgubio *glavu* i pao.
7. Da li odlaziš *òpet* dānas na fakultet?
8. Ne. Otišao sam u *pètak*. Dānas ućim *ćelòg dāna* kod kuće.
9. Bravo, jer *tàko* ćeš sve naućiti i *nećeš* više padati!
10. Biće mi *drago* napokon da *uśpem*!

✎ **Redo** the exercise with female subjects.

1. Da li pišeš *priču*?
2. Ne, već sam *je* *napisala*.
3. Verovatno čitaš *pismenu vežbu* u udžbeniku.
4. Ne, već sam *je* *proćitala*.
5. Da li onđà pòlažeš *kontrolni iz gramàtike* u ponèdeljak?
6. Da! Jer prošlog *puta* njsam *polòžila*, već sam *izgubila* *glavu* i *pala*.
7. Da li odlaziš *òpet* dānas na fakultet?
8. Ne. *Otišla* sam u *pètak*. Dānas ućim *ćelòg dāna* kod kuće.
9. Bravo, jer *tàko* ćeš sve naućiti i *nećeš* više padati!
10. Biće mi *drago* napokon da *uśpem*!

1. Naućite òvu pesmu napamet.
2. Napišite novu verziju pesme: ùmesto *lava* stavite *lavicu*, i ùmesto *mùškog* imena *Brāna* stavite *žensko* ime *Brānka*.

Bila jèdnòm jèdna *lavica*.
Kākva *lavica*?
Strāšna *lavica*! *Narogùšena* i *ljuta* *sva*.
 Strāšno, strāšno!
 Ne pītajte šta je *jela*. *Ta* je *jela* šta je *htela*.
 Tramvaj ceo, i oblaka jèdan deo.

Strāšno! Strāšno!

Íšla je na trĳ noge.
Gledala je na trĳ oka.
Slušala je na trĳ uva.
Stràšno! Stràšno!

Zubi oštri, pogled zao,
Óna za milost nije znala.
Stràšno! Stràšno!

Dok je Brànka jèdnog ðana
Nije gòmom izbrisala.
Stràšno! Stràšno!

3. Objàsnite da li je óva pesma na bòsanskòm, hr̀vatskòm ili srpskòm. Po èèmu znate?

Pesma je na srpskòm. Znam zbog r̀eèi: **šta, hteo, ceo, deo, uva.**

4. Opĳšite oba lĳka u pesmi: lava i Brànu. Kàko izgledaju, koliko su mlàdi ili stari, kòje su im osnovne crte, i kàko se osećaju?

Lav je vèlik, jer može da jede ceo jèdan tramvaj. Íma stràšan pògled. Óbĳčno žĳvòtinje ímajú ètĳiri noge, dva oka i dva uva, ali óva žĳvòtinja ímà trĳ noge, trĳ oka i trĳ uva. Nè znam da li je mlàd ili star. Ràdi šta žèlĳ, kao ðete, dakle može da bude mlàd. Zašto ímà te osnovne crte ne mògu da kažem. Bràna je verovatno mlàd jer crta na papĳru kao svako ðete. Osim toga nè znam kàkve crte ímà niti zašto.

5. Ràzmislite o lavu i o Bràni. Da li je Brànu strah od lava, ili lava strah od Bràne?

U počètku je Brànu strah lava, jer on ga opisuje kao stràšan. A na kràju je lava strah Bràne, jer on ga može izbrisati.

6. Zašto Bràna zapravo briše lava sa papĳra? Da li sumnja u svòje sposobnosti crtanja? A Vi?

Kàko Vi ocènjujete Brànine sposobnosti crtanja?

Moguće je da Bràna sumnja u svòje sposobnosti crtanja. Možda je video da lav ímà krĳivĳ broj nogu, òèĳiju i úšĳiju, i da ga je zbog toga izbrisao. Ali možda je samo hteo da crta nešto drugo. Ódlično crta! Ko zna šta će jèdnog ðana da bude?

7. Ko je zbilja glàvni lik óve pesme, Bràna ili lav? Zbog èèga ste to zakljùčili?

Çini mi se da je lav glàvni lik. I Bràni se tàko çini jer ga je crtao. On misli samo na lava - pa tàko mislimo i mi.

8. Šta je laž, a šta je istina u pesmi?

Istina je da Bràna crta lava. Lav je istina samo dok je na papĳru. Bràna može da ga izbriše, ali on ne može Brànu da izbriše.

Note: free-form responses are usually not included in the Key, but in this case responses to #4, #5, #6, #7 and #8 are given to demonstrate how phrases for expressing opinion are used.

BOLE ME I NOGE I RUKE!

✎ Replace *prsti* with *palci*.

✎ Replace *noga* with *kòleno*, and *lèda* with *ramèna*.

✎ Replace *knjige* with *rečnici*, *stòlice*, *stòlovi*.

✎ Replace *kàfa* with *vjino*, *pivo*.

☆ **Examples:**

1. Помòзи ми, молим те! Бòле ме и колена и руке, *рамèна*, а нарочито *палци*!
2. Да ли си болестан?
3. Не, чини ми се да сам здрав, само уморан. Не мòгу да носим òве *речнице*.
4. Чўвај се! Пòмоћи ћу ти! Али ако ја теби пòмажем, ти исто мени мораш да пòмогнеш.
5. У писању задатака? Хàјде да учимо заједно. По мом мишљењу, ти и ја ћемо на тај начин најлакше све да рàзјаснимо.
6. Слажем се. Глàва ме већ бòли од учења. Прво ћемо да однèсемо *речнице*, онда ћу да те одвèзем код себе кући колима, па ћемо тамо заједно да учимо.
7. Помогло нам је прошлог пўта и *вино*!
8. Веруј ми, нисам на то заборавила! Ако те не бòли и стòмак, имам доста *вина* и за тебе и за себе.

VEŽBE

B1

✎ Replace *koncert* with (u) bioskop, (u) pòzorište and *učiti* (I) *naučiti* (P) with *čitati* (I) *pročitati* (P); *pisati* (I) *napisati* (P).

☆ **Examples:**

1. Шта си рàдио у сўботу и нèdeљу?
2. Преко вiкeнда сам ишао у *биоскоп* и *читао*.
3. И да ли си *прочитао* све?
4. Јèсам òвог пўта! Пао сам на испиту прошлог пèтка, али нèћу сад да паднем.

1. Шта си рàдио у сўботу и нèdeљу?
2. Преко вiкeнда сам ишао у *пòзориште* и *писао*.
3. И да ли си *написао* све?
4. Јèсам òвог пўта! Пао сам на испиту прошлог пèтка, али нèћу сад да паднем.

✎ **Redo** the exercise so that #2 is a female speaker.

1. Шта си *радила* у сўботу и нèdeљу?
2. Преко вiкeнда сам *ишла* на концерт и *учила*.

3. И да ли си научила све?

4. Јесам овог пута! Пала сам на испиту прошлог пѐтка, али нѐћу сад да паднем.

B2

Ask each other these questions in the past tense. After that, then make each one into a question about the future.

☆ **Examples:**

1. Šta ćeš da radiš preko vikenda?
2. Šta ćeš da radiš u ponedeljak popòdne?
3. Kàko će ti profesori pòmoći pre ispita?
4. Šta ćeš pročitati preko leta?
5. Da li ćeš napisati celi domaći zadatak za dânas?
6. Šta ćeš da gledaš u bioskopu idućeg pětka?

B3

✂ **Replace** glàva and stòmak with

- a) oči **and** uši **and** nos;
- b) šake **and** prsti **and** palci;
- c) stopala **and** prsti **and** nôžni palci,
- d) lèđa **and** vrat **and** ramèna

✂ **Remember** to make any appropriate adjustments to the verbs.

☆ **Examples:**

1. Јао, очи ме бòле!
2. Да ли те и очи и уши и нос бòле?
3. Не, само ме очи бòле, али бòле страшно!

1. Јао, шаке ме бòле!
2. Да ли те и шаке и прсти и палци бòле?
3. Не, само ме шаке бòле, али бòле страшно!

1. Јао, стопала ме бòле!
2. Да ли те и стопала и прсти и нôжни палци бòле?
3. Не, само ме стопала бòле, али бòле страшно!

1. Јао, лèђа ме бòле!
2. Да ли те и лèђа и врат и рамèна бòле?
3. Не, само ме лèђа бòле, али бòле страшно!

B4

✂ **Replace** òlovke **with** kràtka pisma, nemački udžbenici, slatke kruške.

✂ **Replace** torba **with** prostòrija, sto, soba, zgrada.

☆ **Examples:**

1. Nema kràtkih pisma nigde u òvoj sobi!
2. Јуче ујутру ih је било, али јутрос кад смо се пробуdили* више ih није било.

3. A da li je bilo *slatkih krušaka* u *ònoj prostòriji* jutros?
4. Da, bilo ih je u *òvoj prostòriji*, ali sad ih *nema*.
5. *Izgleda* da smo ih zbilja izgubili.

1. *Nema nemačkih udžbenika* nigde u *òvoj sobi*!
2. Juče ujutru ih je bilo, ali jutros kad smo se probudile* više ih nije bilo.
3. A da li je bilo *nemačkih udžbenika na ònom stòlu* jutros?
4. Da, bilo ih je *na òvom stòlu*, ali sad ih *nema*.
5. *Izgleda* da smo ih zbilja izgubile.

***Note** that *smo se probudili* in the first example set refers to men or mixed company, while the *smo se probudile* in the second set refers to a group of women.

✎ Use this exchange as a model for narrating an instance when you lost something.

Self-study learners: Pay attention to the way *nema*, *bilo* and *nije bilo* are used.

B5

✎ **Redo** this conversation in the past tense. Keep the verb *pomoći* but use the singular forms *profesor*, *profesòrica*.

☆ **Examples:**

1. *Професорка* нам је *помогла*, али ми *њој* *ни*смо *помогли*!
2. Зашто *јој* *ни*сте *помогли*?
3. Зашто што још не *знамо* доста о *òвом питању*!
4. Учите па *ћете* да *научите*!

1. *Професор* нам је *помогао*, али ми *њему* *ни*смо *помогли*!
2. Зашто *му* *ни*сте *помогли*?
3. Зашто што још не *знамо* доста о *òвом питању*!
4. Учите па *ћете* да *научите*!

B6

- a. **Do first a present tense version of B5, replacing *pomàgati* with *govòriti* (in the case of profesori) and *odgovàrati* (in the case of mī), and then a past-tense version, replacing *pomoći* with *govòriti* (in the case of profesori) and *odgovòriti* (in the case of mī).**

☆ **Examples:**

1. Професори нам *говоре*, али ми *њима* не *одговарамо*!
2. Зашто им не *одговарате*?
3. Зашто што још не *знамо* доста о *òвом питању*!
4. Учите па *ћете* да *научите*!

1. Професори *су* нам *говорили*, али ми *њима* *ни*смо *одговорили*!
2. Зашто им *ни*сте *одговорили*?
3. Зашто што још не *знамо* доста о *òвом питању*!
4. Учите па *ћете* да *научите*!

- b. **Make both present and past tense versions, replacing *pomàgati* and *pomoći* with *verovati*.**

☆ **Examples:**

1. Професори нам *верују*, али ми њима не *верујемо*!
2. Зашто им не *верујете*?
3. Зàто што још не знамо доста о овом питању!
4. Учите па ћете да научите!

1. Професори су нам *веровали*, али ми њима *нисмо веровали*!
2. Зашто им *нисте веровали*?
3. Зàто што још не знамо доста о овом питању!
4. Учите па ћете да научите!

B7

Work in pairs to come up with fifteen examples of time expressions, five each using the accusative, the genitive, and the instrumental.

☆ **Examples:**

1) accusative

у пèтак, на два дана, за месец дана, цео дан, у сùботу

2) genitive

òве године, идуће среде, прошлог пèтка, прошле године, идућег лета

3) instrumental

пèтком, сваки^м даном, годинама, уторком и четвр^тком, месецима

Self-study learners: Go back over the last several lessons and make a list of the different sorts of time expressions you have seen. What sorts of generalizations can you make about the ways different cases are used to express the idea of time?

Lesson 10: у пèтак, пре подне, подне, увече, јèдног дана, у сùботу и нèделју, преко викенда, прошлог пèтка, у понèделјак, преко лета, јуче ујутро, јутрос, сваки дан, месец дана, satima, данас, јуче, ујутро, пет сàти, прошле сùботе, јутрос, друге шкòлске нèделје.

Lesson 9: преко лета, на месец дана, годинама, и дан и ноć, на godinu дана, после 11 сàти, на јесен, òве године, сутра, у pola три, у два сàта, òве нèделје, већeras, од 5 сàти, у пет, у 4 сàта и 10 минùта, подне, сутра у pola чèтири, сутра, сутра, у уторак, сутра у чèтири, за deset минùта, сутра ујутро, рано ујутро, сутра, сутра, у три подне, òвог јутра, данас.s

Lesson 8: сваког јутра, сваког дана, подне, у [e.g. среду], сваке године, у [e.g. àвгусту], месецима, òве нèделје, пèтком, данима, јуче, у јулу, после два дана, цео дан, сваки дан, данас, у колико сàти, увече, у четвр^ттак.

Lesson 7: понèделјком, уторком, годинама, рано ујутро, ноћу, ујутро, подне, увече, цео дан, данима, данас, понèделком, срèдом, пèтком ујутро, по подне, уторком, четвр^тком, касно увече, и сùботом и нèдјелјом, годинама, данима, месецима, уторком, сùботом, срèдом, пèтком, цео дан.

Lesson 6: у месecu òктоbru, у јануару, у фебруару, у јулу, чèтири године, godinu дана, месец дана, sat vremena, сваки дан, сваког четвр^тка, месец дана, сваки дан, идуће нèделје, данас.

Note: There are several very frequently used phrases which contain words meaning “time,” but which are not, properly speaking, time expressions since they do not locate an event with respect to hour, day, month, or year. Examples of such expressions are
prvi put, prošlog pūta, jèdnom, òvog pūta, vrème je.

Accusative.

The accusative is used after the prepositions *u*, *za*, *na*. The preposition *u* is usually followed by the name of a weekday, and means “on” that day, but it is also followed by a number, with meaning “time of the clock,” meaning “at” that time (this number can optionally be followed by the word for “hour”); if the word *pola* precedes, it means “at” a time 30 minutes before the hour. The preposition *za* plus a word or phrase meaning a period of time corresponds to English “in,” and refers to the endpoint of that period. The preposition *na* plus a time period refers to the duration of that time. With the noun *jesen* it means “in the autumn.”

The accusative is used alone to refer to the duration of a unit of time. It is only clearly an accusative when the unit is “one,” and another word (either *dàna* or *vremena*) is added afterwards. Otherwise the phrase of number + unit is used (but without a preposition). The phrases *ceo dan* and *svaki dan* are also used in the accusative (although they may be used in the genitive as well). The phrase *i dan i noć* “day and night” [i.e. non-stop] is also in the accusative.

Genitive

The genitive is used after the preposition *preko* in the meaning “during”. Its most frequent use is to specify when something happened when an adjective such as *svaki*, *idući*, *prošli* or an ordinal numeral (such as *drugi*) is present: the entire phrase is in the genitive. When the prepositions *posle* “after,” *pre* “before,” *do* “up to” and *od* “from,” all of which normally take the genitive, are used before numbers indicating time of the clock, the number word does NOT change.

Locative

The locative is used after the preposition *u*, followed by the name of a month.

Instrumental

The instrumental is used with the names of weekdays to indicate regular recurring activity, with the words for “day,” “month,” and “year” to indicate long previous duration of an activity, and in the expression *noću* “at night.”

DOMAĆI ZADATAK

C1

Translate:

1. Īmaćemo prijatelje u Fràncuskoj i Grčk $\acute{o}$ j. Īmali smo prijatelje u Īngleskoj i Nemačk $\acute{o}$ j.
2. Īći će kolima kroz Njujork. Īšli su vozom kroz Severnu Amèriku.
3. Ja ću da jedem mēso. On je jeo četiri jabuke i šest pomòrandži.
4. Īći ću u Argentīnu na mesec dāna.
5. Sa kim ćeš da stānuješ na jesen?

Prošle godine sam stanovao / stanovala s prijateljem / prijateljicom.

6. Da li ćeš mi to objasniti? Ne razumem.

C2

Fill in the blanks with the correct perfective or imperfective verb.

1. **J**avi mi se* odmah! Svaki dan ja ti se* **j**avljam, a ti mi se* nisi **j**avio već nedelju dana.
*Note that the verb must be accompanied by *se* each time it occurs in the sentence, and each *se* must appear in the correct position with respect to other clitics in the clause.
2. Koliko puta moram **pol**agati ovaj ispit da ga **po**ložim?
3. Kad me zoveš, uvek **dol**azim, ali prošlog petka nisam mogla **do**ći.
4. **P**ođi u grad! Sada mi **po**lazimo na fakultet, a posle ćemo i mi da **po**đemo u grad.
5. On satima već **či**ta. Kada će taj roman da **pro**čita?
6. Ti uvek meni rukom **pi**šeš divna pisma, ali sam ja danas tebi **na**pisao pismo preko interneta!
7. Juče ste joj **kup**ili hleb, jaja i mleko. Danas joj mi **kup**ujemo šećer, kafu i čaj.
8. **O**dgovori mu! Oni su mu već **od**govorili.
9. Obično ujutru **pi**jem mnogo soka od pomorandže za doručak, ali juče sam **po**pila dve čaše mleka.
10. Kad **po**jedeš krušku, **do**đi ovamo!
11. **S**premaj stan! Strašno je neuredan.
12. Pet sati je. Vreme mi je da **od**em.
13. Da li si **op**rala lice?
14. **U**zmi novac za benzin.
15. On je nekoliko puta **pa**dao na ovom ispitu.
16. Ako **st**aviš kompjuter ovde na sto, biće mi bolje **ra**điti.
17. Nikad nećeš da znaš kako da **oc**eniš to što **ra**đim.

C3

Translate the first sentence in each group into English, and the two that follow it into S, using the first sentence as a model.

1. a. He ate an entire tram.
b. Pòjeli smo pet krušaka.
c. Bila jèdnom jèdna lavica, i pòjela je deo oblaka.
2. a. We brought you the heavy things by car, but we carried the light things ourselves.
b. Dònijeli smo dète do restorana.
c. Dòvezli smo vam òvu lèpu stòlicu vozom.
3. a. There was no more time.
b. Nije bilo krušaka u kući.
c. Nije bilo stvari u kolima.
4. a. We helped her yesterday.
b. Dànas ti pòmažem.
c. Pòmogli su ljudima.
5. a. It doesn't matter to them
b. Svejèdno nam je.
c. Nije mi svejèdno.
6. a. Why aren't you eating? Because I am not hungry.
b. Zašto nè spavaš? Zbog toga što je tri sata popodne.
c. Zašto nè pišeš domaći zadatak? Zbog toga što nije zanimljiv.

C4

Match word to picture. One picture may illustrate more than one word.

stopala   nòga   rùka   kòleno   prst   obrve   oči   lice   glava   uho   palac   nos   kosa   šaka

C5

Insert a noun related to a part of the body after each number. Write the number out in words: glava, oko, nòga, palac, prsti, rùka, stòmak, uho, vrat, želudac.

For example: sedam glava

- 1   jèdan vrat
- 2   dve rùke
- 3   tri stomaka
- 4   četiri oka
- 5   pet očiju
- 6   šest želudaca
- 7   sedam glava
- 8   osam palaca
- 9   devet nogu
- 10   deset prstiju
- 11   jedanaest ušiju

C6

---

1. lakat, vrat
2. rùka, noga, oko, uho, prst
3. DLsg rùci, nozi; Npl trbusi, želuci, stomàci
4. oko, uho
5. lèđa
6.

<i>singular</i>	<i>plural</i>
oko	oči*
uho	uši*
rame	ramena
kòljeno	kòljena
stopalo	stopala

***These** two nouns change gender between singular and plural: the plural is feminine.